

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

Szerkesztői szállítás:

Külső-monostortuza 1867. sz.

Kiadó hivatal:

Középutca, Stein J. könyvkereskedése.

Hirdetési ár: 5 hasábos garmond sorért 1-ször 7 kr., 2-ször 6 kr., 3-ször 5 kr. s minden hirdetés után 30 kr. helyegdíj.

Hirdetések felvételnek Bécsben Oppelk Alajosnál (Wollzeile 22. sz.) és Haasenstein és Voglerl (Wollzeile 9. sz.).

Nyilttéri cikkek sora után 20 kr. előleg beküldése mellett a szerkesztőséghez czimzendők.

Előfizetés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik.

Megjelen e lap hetenkint háromszor, u. m.

kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt.

Előfizetési ár:

egész évre 12 ft, félre 6 ft, évnegyedre 3 ft.

Uj előfizetés

a

„K. KÖZLÖNY“

két havi, azaz:

nov.—decemberi folyamára 2 ft.

Az előfizetési pénzek kiadó Stein János-hoz (bel-középutca Stein könyvkereskedése) küldendők, hol a pontos szétküldésről gondoskodva van.

A „K. Közlöny“ szerkesztősége.

Képviselő-választás

Kolozsvárt, october 27-kén.

Egyfelől lelkesültség egy sok dicsőséget aratott név mellett, másfelől következtetés Kolozsvár közelmúltja iránt, az országos és kolozsvári viszonyok mérlegelése, s az az erős hit, hogy rendezetlen viszonyaink tömkelegéből egyedül a higgadság vezérfonala vezérel ki: voltak a mai nap eredményének főtényezői.

Mellék indokokat nem kerestünk és így nem is találtunk egyik félénél is.

„Abnormis helyzeteknek, midőn belőlők kibontakozásra nyílik alkalom, jellemzők a több felé eltérések, a szerint, mint ész, vagy szív, vagy tán érdeke is jelzik az irányokat.“

E szavakat olvastam Erdély egy nem rég elhunyt kitérőségének hátrahagyott műveiből, s e szavak öltöttek akaratlanul eszembe a mai képviselő-választáson.

S bárha elismerem, hogy az eltérések a helyzet jellemében vannak, ez nem zárja ki, sőt követeli, hogy ez eltérések horderejét szemügyre vegyük.

Ily eltérések horderejét főképp az intenciók természetéből szabja meg.

Kolozsvár városa eddig követett politikai irányához következetesen hű maradt Kolozsvár városa jobb oldala, nem azért mintha az alkotmányosság igényeit a miniszterium működése óta teljesen betöltve látná; hanem azért, mert tudja azt, hogy Róma nem épült egy napon, s hogy az alkotmányos élet megnyitásával nem értünk még az ígért földnek szélére, hanem csak útra keltünk a szolgáshoz földéről és elöttünk még a vándorlásnak hosszú útja áll, sivatag pusztán keresztül, és mert tudja azt, hogy ki hosszú útra kél, mérsékelni kell lépteit, s hogy rohanó sebességgel csak kis távolságot lehet áttutazni.

E szempontból kiindulva volt a jobb-oldal oly követjelölt mellett, kiről tudta, hogy a mostani kormány tevékenységét zavarni nem kívánja.

Az eltérő fél, melyet baloldalinak nevezni nem tudok, szélső-baloldalinak nevezni nem óhajtok, idejét látta annak, hogy kimutassa lelkesültségét egy név mellett, mely a magyar nép szabadságharcának dicsőségével azonosítva lett.

Hol van eszme, főképp népszerű eszme, melyet az önérték kizsákmányolni nem akar? Ott van az elhírhedés tulzó vágya, ott van a polgári becsület rehabilitálásának könyvnyű és kecsgettető módja, — de az ilyeket sem célozom felelősség alá vonnom —; a többségnek józan esze el fogja találni módját annak, hogy higgadsága által bizonyítsa azt, hogy az utolsó követválasztási mozgálmal a közszellem erősödésére s nem gyengítésére törekedett, s hogy nem indokolatlan pusztá demonstratio, hanem egy képzelt kötelesség érzete vezérelte azt a többséget, mely ha tévedett is, de egy kötelességet vélt teljesíteni, melynek legrosszabb oldala jövőre a kölcsönös idegenkedés és a szándékos pártoskodás lenne.

Egy nem-választó.

A kolozsvári választás történetéhez.

A „M. Polgár“ vasárnapi számában következő nyilatkozat jelent meg:

Kolozsvár, oct. 26. 1867.

Tisztelt szerkesztő úr!

A „Magyar Polgár“ legközelebbi „hírhírang“-jában ön belőlem, ha nem is torzképet, de torz jellemet csinált.

Ugy tüntetett fel olvasói előtt, mint, ki egyik perczben Gyulai Pálért dolgozom, másik perczben a baloldal mellett nyilatkozom.

Nem akarom rossz szándéknak tulajdonítani, hogy a „M. Polgár“ a jellemtelenség színébe és mezébe öltöztetve mutatott be olvasóinak.

Ha rossz szándékot látnék, akkor szó nélkül hagynám a tudósítást; élvezetében nem zavarnám a tudósítót.

Azt hiszem csak félreértés.

Emlékeztetik ön, hogy ezt kerülni akartam.

Törekedtem nem kényelmes helyzetemben, hogy megértsenek, de félre ne értsenek. Szokásom ellenére halkán beszéltem.

Mégis félreértettek.

Hogy az ifjúság nemes hevében, mivelődése központján köpenyforgatónak proclamált, ezt jól értem, nincs ellene semmi kifogásom, nem igazított rajta semmit: első éves diák koromban az emberek és dolgok megítéléséhez talán éppen ilyen mértékem volt.

Beszédemről azt írja ön, hogy szónoki tehetőségem összes munkásságával arra dolgoztam, hogy Gyulai Pált választssák meg.

En, ha demócrata lap szerkesztője lennék, pártom részére az említett beszédből más tanúságot vontam volna le.

Különbem beszédeimet, ha ma vagy holnap időt nyerek, és a mennyire reá emlékezhetem, szándokom a nagyobb nyilvánosságnak átadni: akkor bonczolja és roncsolja kiki a hogy tetszik: joga lesz hozzá.

Most csak annyit: egyetlen szónoki fogást sem használtam, pedig sokat lehetett volna. A leg-tisztább demócrata elvekké állottam elő. Nem tetszést hajhásztam, de meggyőződni akartam arról, hogy csakugyan egy öntudatos szabadelvű párttal állok-e szemben?

Hogy mily meggyőződésre jutottam, nem ide tartozik.

A „Magyar Polgár“ tudósításából a jó ki, hogy én más voltam, mint az, aki más voltam.

En nem éreztem magamba semmi változást.

Kérem mutassa ki ön, hogy a vasárnap nyilvánított elveim közül melyiket tagadtam meg csütörtökön. Kevesebbet kérek: melyiken ejtettem egy legkisebb karczolatot is?

A vasárnapi gyűlésre négy polgártársam hívott meg, ma mind a négy él. Kérde meg tőlük, mit mondtam, mikor tudatták, hogy a baloldalnak lesz gyűlése.

A gyűlésben elmondottam a magasabb politikáról nézetemet, mert azt akartam, hogy tisztába legyünk egymással. Meglepetésemre nyilatkozatom tetszett. A tetszés nyilvánulása után ajánlottam, hogy igyekezzenek az elfogadott nézetek mellé egy erős és értelmes pártot alakítani, mely ne csak demonstratióra legyen kész, hanem tekintélyvel és öntudatosan működni tudjon.

Megvan-e az erős, értelmes öntudatos párt?

Ne tréfálkozzunk uram. Az öntudatos párt a gyűlés után elszerte azzal gyanúsított, hogy én akarok követ lenni. Mivel adtam erre okot?

Azt már régen mindenki tudhatta, hogy én nem akarok követ lenni; és most újból nyilvánítottam, hogy akár meddig élek, én soha egy kolozsvári választó szavazatát sem fogom a magam számára kérni.

Az én helyzetem a közönség azon része előtt, mely nem ismert, látszatot talán a következtetés színében, de öntől elvártam uram, hogy ne csak a felszín tekintse.

En, uram, ismerem a kolozsvári választókat, és ismerem politikai nézeteiket. Sok megszóított, vállaltam el a követtséget. Igen, de én ellenzéki ember vagyok. No hát kit ajánl? E volt a legrovidebb párbeszéd. A ki vizet kér, annak nem kell az olaj. Ajánlottam Gyulai Pált, ki ha politikai ellenfelem is, de értelmes ember és jellem.

Ha ön bizonyosságot tud arra kapni, hogy ellenzéki emberek Gyulait ajánlották, akkor maradjak a „Magyar Polgár“ közönsége előtt abban a színben és mézben, melyben ön bemutatott.

De minthogy ilyet nem fog ön találni, elvárom demócrataságától, hogy bemutatását e sorokkal rectificálom megengedi.

Az én eljárásom kulcsa a napirenden levő követválasztás körül legrövidebben ez: a cél szerintem soha nem szentesíti az eszközöket.

Elszerte az országban választásainknál az emberi méltóság és szabadság szent nevén elég sértés követeltett már el, én demócrata kedvéért a mérget mérgecsinálni soha nem akartam.

Sámi László.

Miért szidjuk hát a miniszteriumot?

Pest, oct. 23. 1867.

(X) Eszi a méreg a magyarjúságát, hogy a miniszterium „fennen dicsekedni mer a szabadelvűséggel“ még akkor is, midőn a szabadságelleni valamely merénylet elkövetésére nyújtja ki kezét.

Ugyan mért nem méltóztatik specificálni: miben nem volt a miniszterium valóban szabadelvű? s mikor nyújtotta ki kezét merényletre a szabadság ellen?

Sok tárgy van, a miben valamely miniszterium bebizonyíthatja szabadelvűségét. Tessék kiválogatni a sok közül egyet, s meglátandjuk, valjon joggal vagy jogtalanul tartja magát a miniszterium liberalis kormányának.

Tán türelmetlenséget tanusított a vallási kérdésekben? Egyetlen egy panasz sem merült fel a felekezetek részéről.

Tán földözbe vette a sajtót? Március 10-ko óta, mely naptól a miniszteri kormányzás kezdődik, ma halljuk először, hogy komolyan készül egy sajtópör. Pedig minden párt egészen kényekedve szerint használja a szabad szót, s a ki Európa sajtóviszonyait ismeri: Magyarország sajtószabadságát bizonyára a legelső rangnak közé fogja helyezni. A szélső baloldal annyira megy, hogy vak düheben az ország többségéből származó minisztereket már széltiben Bachnak, Haynának, Murawieffnak nevezi, s mindezen excessusaért a hajszála sem görbül meg. Angliában a sajtószabadság ideálja uralkodik: de a zugfűrkaszt ocsmányosságát kivéve, komoly pártlap nem vetemedik annyira, hogy az ország kormányát, majd világos, majd nyomorultan elpalástolt szóval, simplex hazaárulónak titulálja! Nem érdemi még a szabadelvűség hírért az oly kormány, mely az elv megmentése tekintetéből még meg sem kísérel az ily szájkodásokat, törvény útján compescálni?

Talán az a panasz, hogy nem tisztelti kellőleg a municipiumok szabadságát? En istenem! bizony meeszföldre kellene utazni, míg oly helybátóság szabad mozgásra találhatunk, minő ez idő szerint Magyarországon fellel!

Egyebet nem tett eddig a miniszterium, mint hogy egy pár helyre levelet, sőt embert is küldött, a ki illendő reverencia mellett megmondá: „ne autor ultra crepidam.“ Olyan barátságos, és demócraticus figyelmeztetés, mely a szabadelvűséget távolról sem compromittálja.

E két kifejezés között: „tisztelni a municipiumot“, vagy megengedni azt is, hogy a municipiumból a kormányval vetélykedő koordinált hatalom, nemzeti kölcsönök kibocsátó souverain parlament, az ország törvényeit ignoráló conventiculum váljék: igen nagy a különbség.

Csernátony úr a minap ékes nyelven adta elé, mennyire módiha jó mai nap a külföldön a decentralisatio? Már csak megvárom, hogy Cialdini, a kiből Csernátony úr tüzes baloldali minisztert szagol ki, oly vármegyét állítson fel, melynek korlátlan jogában legyen, Mazzininek föltétlen bizalmat szavazni.

Végtelen sokat beszéltek a hajdani megyék széles jogköréről, teljes önállóságáról, s követeltek, hogy a miniszterium tiszteletben tartsa azon jogokat, miket a mai bizottmányok, a tekintetes karok és rendek közgyűlésétől örökölték.

Magatok nem vagytok többé gyermekek, s legtöbben közületek jól ismerték az 1848 előtti vármegyék politikai életét. Hanem úgy beszéltek, mintha egyedül csak az új generációnak írnátok, mely a régi municipiumok gyűlését nem látta. És elhitetni akarjátok az ifjúsággal, hogy hajdanában a vármegye oly független volt, mint ma egy svájci kanton, mint az északamerikai unio valamelyik republicája.

Igaz ez? Ugyan jutott volna-e az 1848 előtti táblabíróknak eszébe oly indítványt tenni, mint jóminapában Hevesben történt, a midőn a megye propria auctoritate ignorálta az 1867-ki törvényeket, pure et simpliciter helyreállítá az 1848-ki articulusokat, s kimondá, hogy csak oly rendeletet hajt végre, mely ezen utóbbi törvények szellemében keletkeztek!

Valjon oly szabadon restauráltak a vármegyék hajdan is, mint most? Nem tudjuk-e, hogy egy pár halvány kivétel mellett, a főispánokat mindig a legmegrögzöttebb reactionariusok és pecsovicusok osztályából válogatták ki, kik aztán a candidatio jogát nagyon is szigorúan a főispán kizárólagos praerogativájának tartván, csak is a kormány elnézéséből vagy gyengességéből származott, ha valahol liberalis viczispán választott meg. Négyezer

kortest hozott be egyszer Szatmárba boldogult Darvay, de a főispán, Vécsey báró, még sem kandidálta őt első alispánra, úgy hogy a rendek egy pecsovicus első alispánt, (ha jól emlékezem) Szerdahelyit kénytelenítették megválasztani. Törvény mai nap ehez valami hasonló? Képzeltető oly eset, hogy jelenben kimaradhasson a candidatio-ból oly férfi, kit az egész megye, vagy csak egy jelentékeny párt is megválasztani kíván?

Aztán miről vitakoztak hajdanában a tekintetes karok és rendek vármegyéi? Kivéve a midőn utasítást készítettek az országgyűlési követek számára, az ország legfőbb kérdéseiről soha sem. Nagy Bihar vármegye évek során arra vesztegette közgyűlése első napját, hogy Tisza Lajos adminisztrátorral veszekedett, oly kérdések miatt, melyek ma az apróságok lomtarába tartoznak, de akkor a megyeház ablakából tekintve, roppant casusoknak látszottak. Hallunk ma oly historiákat, minők Hontmegyében történtek Luka Sándor idejében?

Mert hát azon csendes időkben bagatella ügyekben nagyon pattogós dictiókat tartottunk: úgy gondoljuk, hogy ma már bátran opponálhatunk a felelős miniszternek akkor is, ha ez a törvény végrehajtását követeli. Ma már nem is lukázunk, tisztázunk, hanem független államot akarunk játszani. Beválasztjuk magunk közé Napoleont, Garibaldit; ignorálunk hozott törvényeket; megyei kölcsönt bocsátunk aláírásra, s végre decretáljuk, hogy koordinált hatalom vagyunk a miniszteriummal. És ez mindenesetre oly új jog volna, melyet hajdanában a legradikálsabb megyéknek sem jutott volna eszébe arrogálni, a magy. kir. kanczeliária irányában. A miniszterium tehát, ha ily féktelenséget rendre utasít, egy mákszemnyit sem veszthet el azon megérdemelt jó hírből, hogy liberalis kormány.

— Vagy tán parlamentarizmus modorában és eljárásában nem volna szabadelvű ezen miniszterium? Hiszen e tekintetben még experientiaja sem lehet séget bírja. Várjanak és függesszék fel ítéletüket azon időig, míg egy szép napon, sikerülni fog a kormányt eclatans minoritásba ejteni s akkor ha Andrassy gróf le nem mond, vagy fel nem apellál új választás elrendelése által a népre: legjobb barátai sem menthetik fel őt az illiberalizmus vádjától. Más részről azonban legyen meggyőződve a baloldal, hogy a mai miniszterium tagjai közül még egynek sem jutott eszébe a gondolat, a la Bismark, a parlament többségének ellenére hivatalban maradni, s megszavazott budget nélkül kormánykodni.

(E. L.)

Ő Felsége utazása.

A legmagasabb utazásról így szólnak a legújabb táviratok:

Nancy, oct. 23. Ő Felsége tegnap este 9 órakor jelent meg a városháznál adott ünnepélyen, s a jelen volt, 2000-re menő vendégereg által lelkesen üdvözöltetett. Ő Felsége éjféltől 2 óráig maradt az ünnepélyen, s reggel 6 órakor tovább folytatta útját Páris felé.

Páris, oct. 23. Napoleon császár a Tuillériákat fél 3 órakor hagyta el, s az ausztriai császár elfogadása végett a pályaudvarba ment, s azt az Elysée-palotába kísérendi. A katonaság a Boulevardokon, a Rue-Royale-on, a Concorde-téren, az elyséei mezőn s a Avenue-Marignyn sorfalat képezett. Az időjárás pompás; számtalan néptömeg várja a császári vonat elhaladását; számos házak s paloták vannak lobogókkal ellátva.

Délután 3 óra után 55 perczcel. Az ausztriai császár Ő Felsége 3 órakor érkezett meg, s a pályaudvarban Napoleon császár által nagy szívélyességgel fogadtatt. Az első kocsiiban egyedül a két fejedelem ment; a második kocsiiban a főhercegek, s a harmadikban b. Beust s gr. Andrassy voltak. A két császár az utcákon át kocsizában a legelőkelőbb kiállításokkal üdvözöltetett.

Napoleon s Murat Joachim hercegek, a diplomatiail testület, a miniszterek, a francia császárság főméltóságai a pályaudvarban várták az ausztriai császárt. A császári vonat közeledtével az ott felállított katonai zenekar az ausztriai néphymnust játszta. Napoleon császár a waggonból kilépő Ferencz József császárnak kezét nyújtá, mit ez szívélyesen megszorított. Erre a főhercegek üdvözlék Napoleon császárt, ki szíves megilletődéssel üdvözlé őket.

A „Presse“ szerint az ausztriai császár, a főhercegek, s kíséretük tülstém St. Cloudba fognak menni a császárnéhoz.

A „Constitutionnel” az ausztriai császár megérkezését jelentvén, ezt mondja: Azon perezen, midőn a császár francia területre lépett, ő Felsége Napoleon császárnak egy oly sürgönyét kapta, mely őt üdvözlé. Az ausztriai császár sietett arra a legelőzékenyebb módon válaszolni.

A „Moniteur” oct. 24-iki száma írja:

Midőn Ausztria császára az Elysée-palotába érkezett, elébe mentek a francia császárné, a császári herceg és császári család hercegei és hercegnői. Innen ő Felségeik, valamint a hercegek és hercegnők a diszterembe mentek, hol a kölcsönös bemutatások történtek. Ezen bemutatások után a francia császári pár visszatért St.-Cloudba.

A „Constitutionnel” írja: Az ausztriai császár ma Napoleon és Franciaország vendége. Midőn az ausztriai Császár francia földre lépett, észrevehette, hogy barátságos ország, melybe lépett. — Strassburg és Nancy városok felette szívélyes és megtisztelő fogadtatást készítettek számára. Nancyban a Habsburg-ház Felséges sarja megható családi emlékeket talált. Páris megszállhatlan népsokaságának felkiáltásaiban érelem volt; mert ezen rokonszenves nyilatkozványban épp annyi részvét rejlett az ausztriai császári házat legújabb időben ért gyász iránt, mint érület is oly uralkodó irányában, ki a regeneratio dicső művét országában hasznos reformok és bölcs szabadság által bátran megkezdé, s a választott úton határozottan előrehalad.

Páris, oct. 25. Ausztriai császár ma meglátogatta a Notre-Dame egyházat, és a Conciergerie kapójánál. Gyönyörű idő kedvezvén nagy csapat szemle tartatott, melyen a főhercegek, Napoleon herceg, a császárné, a hollandi királyné, Metternich herceg és Goltz gróf is jelen voltak. Az uralkodókat roppant néptömeg lelkesülten üdvözlé.

— Ő Felsége a király salzburgi fogadtatásáról így ír a „Salzburger Zeitung” f. hó 22-éről:

Tegnap délután 5 órakor a várostanács a polgármesterrel élén, továbbá a dalárda, a lövészegylet, a tornaegylet, a hadastyánok egylete, valamint a tüzoltó-egylet a Mirabell-piaczon összegyűlvén, lebegő zászlókkal, élőkön a hadastyánok zenéjével, a vaspályafőhöz indultak, hol az udvaron felálltak az ezekre menő népesorral együtt, kik a paspályánál összegyűltek, ő Felségeik megérkezésére várakoztak. Mikor az udvari vasút a pályaudvarba berobogott, a hadastyánok zenéje a császári néphymnuszt kezdte játszani s az összegyűlt népsokaság szillemi nem akaró üdvözlésekbe tört ki. Ő Felsége kilépén a kocsiából, kegyteljesen köszönt meg a fogadást, megélelé Zsófia főhercegnét és Ferencz Károly főherceget, valamint Karolina Augusta császárnét is üdvözlé. Ő Felsége ezután az egybegyűlt folytonos üdvözlései között visszavonult az udvari terembe, hogy ott Károly Lajos és Viktor főhercegekkel ebédeljen, mialatt ő Felsége kísérete számára három más teremben lön felszolgálva.

Ő Felsége polgári öltönyben volt, valamint a főhercegek is. Ezalatt a polgármesternek, Mertens lovagnak alkalma volt magát b. Beust kancellárnak, ki mindenütt lelkes „Hoch”-al fogadtatott, bemutatni, s annak tudtul adni, hogy Salzburg polgársága, mely testületileg jelent meg a pályaudvaron, ő Felségének hódolatát kívánja bemutatni, s különösen legutóbbi magasztos óhajának nyilvánítása fölött kívánja örömet kifejezni, minthogy az mindenfelé a legnagyobb örömet okozta, s a kedélyeket a legmélyebb hálára s a legszebb reményekre hangolta; megkérvén egyuttal ő excellenciáját, hogy a salzburgiak ezen hódolatát ő Felségének adná tudtul, — mit a birodalmi kancellár a legszívélyesebben meg is ígért. Ebéd után ő Felsége, a nép dörgő üdvözlései között s a néphymnus hangjai mellett ismét kocsiárra szállt s folytatta útját Páris felé.

Az országos magyar küldöttség második nyilatkozata.

(Folytatás.)

Általában minden termelő törekszik a közterheket, melyeket az állam rá rótt, a mennyire lehet, a fogyasztóra áthárítani. Oly törekvés, mely nem minden közvetett, de viszont nem is csupán a közvetett adóknál sikerül. Az iparlátó válságos időket kivéve, mikor tüzetét szorítja meg, készítményei árához töldja az adót, mely tüzetét terheli, s alkalmazva ez elvet, bizton állíthatni, hogy az osztrák gyáripár összes adója tetemes részét a fogyasztó Magyarországnak fizeti meg.

Ellenben általánosan elismert dolog, hogy a földművelőnek sikerül legtrikábbban a terhek ilyenén áthárítása. A föld termékeinek értéke, az időjárás szeszélye mellett, mely a termelést szabályozza, sokkal inkább és kizáróbban függ a kereséstől, mint bármely más árucikk ára.

Ime a tér, melyre ő Felsége többi országai küldöttségének okoskodása, a közvetett adókat illetően, vezetett, csak még inkább feltüntetni a különbséget a földművelő Magyarországnak és Felsége gyáripáros országai közt. Oly párhuzam, mely bizonyonyal nem a magyar korona országai hozzájárulási arányának emelésére nyújt védveket.

Ugyanazt mondhatni azon megjegyzéssel, hogy a magyar korona országai, saját jövedelmekhez

aránylag többlet fordítanak közigazgatási költségeikre, mint ő Felsége többi országai.

Kétségtelenül áll ez észrevétel a százalékra nézve, mely a két fél országos és központi kiadásai közt a kérdéses hat év alatt mutatkozott: de ha az összegeket vetjük egybe, melyeket ugyanazon időszak folytán ő Felsége többi országában a belügy, rendőri, vallás és közoktatási s az igazságügyi tározák igénybe vettek, a magyar korona országai kancelláriáinak szánt csekély összegekkel bizonyára tetemesen változik az arány.

Egyébiránt nem meglepő dolog, hogy két hasonló területű jöszág közül annak a kezelése, mely általában jövedelmezőbb, a brutto bevételekhez aránylag kevesebbe kerül, mint azon jöszágé, mely hasonló terület mellett kevesebb jövedelmet ad. Ez az eset az államokra nézve is. Nagy területű, kevésbé népes és parlagabb állam közigazgatása, csekély jövedelméhez aránylag, szükségképp többbe kerül, mint ugyanoly területű, de népebb és felszereltebb államé, mely több jövedelmi forrással rendelkezik.

Ha tehát a magyar korona országainak belizgatásaira azon hatalom, mely ez országok költségvetését a nemzet megkérdezése nélkül készítette, aránylag nagyobb százalékokat volt kénytelen fordítani ez országok jövedelméből, mint a mennyit saját jövedelmekhez képest ő Felsége országai e célra fordítottak: e körülmény olyasmiről tesz bizonyosságot, a miből legkevésbé sem következtethetni, hogy az arányt, melyben a magyar korona országai eddig a közös költségekhez járultak, emelni kellene.

Azon megjegyzéssel szemben elvégre, hogy 1861 óta a német-szláv országokban a közigazgatási ügyek egy része országos bizottságok és ezek közvegi által, s az illető országok külön jövedelméből fedeztetett: legyen elég egyszerűen kiemelni, hogy azon időszakban, melyről a kérdéses zárszámlák szólnak, a magyar korona országainak országos pótlékok kivétel; s míg a német-szláv országokban a vallás-közoktatási és igazságügyi tározák milliókat vettek igénybe, a magyar korona országainak a vallás- és közoktatási ügyek költsége nagyobbára külön e célra szánt forrásokból s a törvénykezési ügy-költségeinek nem csekély része a szabad királyi városok és rendezett községek által fedeztetett.

Mindezekből láthatni, hogy az alap, melyet a magyar országos küldöttség a közöskül ismert költségekhez járulás arányára nézve kucskul felvett, tudniillik az eddigi hozzájárulás elve, oly kevésbé dönthetett meg a felhozott ellenvetések által, a mint nem sikerül bizonyítani, hogy a zárszámlák adatai, melyekből az eddigi tetteles hozzájárulás átlaga kiszámítandó, egyáltalában elvetendő voltának.

A magyar országos küldöttség, midőn kijelentette, hogy ezentul sem akar elvonni semmit a közös ügyek költségeitől, azon összegből, melylyel a hatalom kényszerítése folytán eddig járult a központi fedezett kiadásokhoz, s e járulási arány kiszámítás kiucskul a magyar korona országaira nézve kedvezőnek semmikép nem mondható tényleges állapotot fogadta el: oly alapra állott, mely ellen, mint a fentebbi ellenvetések mutatják, megállható indokot alig hozhatni föl. Ha ugyanis a zárszámlák tételei ellen, melyeknek átlaga a keresett arányszámot nyújtja, oly kifogások tételhetnének is, a melyek ellenkező oldalról nem ellensúlyozhatnának: ebből csak az következhetnék, hogy a kérdéses tételek kiigazítandók, s nem az, hogy az alap elvetendő.

Nem hiszi a magyar országos küldöttség, hogy a magyar korona országainak vagyoni ereje a kérdéses években, melyeknek átlagát vette föl számításába, kedvezésben részesült volna. Kivettett több, mint behajtható volt, s miután kényszerítő eszközök is alkalmaztattak, be is hajtatott mindaz, a mi csak be volt hajtható.

A tényleges hozzájárulás e szerint a magyar korona országai adóképeségének is legbiztosabb kulcsa.

Oly összeg, mely azon határokig megy, a melyeken tul minden kivetés nem a bevételeket, hanem csupán a hátralékokat növelhetné. Oly összeg, melyet a magyar korona országainak küldöttsége csupán azért vélt elfogadhatónak, mivel több évre ajánlatván meg, bizton reményli, hogy ez idő alatt a nemzetnek visszanyert önkormányzata mindent el fog követni, a mit az ország vagyoni ereje, adóképesége kifejtésére tenni lehet.

Mindamellett is, hogy ennyire bizosnak és ingathatlannak tartja az alapot, melyre állott, nem vonja kétségbe a magyar országos küldöttség, hogy az adóképeség meghatározására más kulcs, más alap is ajánlatthatik. S ha ajánlatni fog, őszintén óhajtván a kiegyezést, bizonyára nem fog mereven ragaszkodni az állásponthoz, melyet első nyilatkozatában kijelölt.

Azt azonban határozottan kijelenti, hogy azon alapot, melyet ő Felsége többi országainak küldöttsége f. évi augusztus 19-kén kelt jegyzőkönyvi kivonatában kijelölt, tudniillik az egyenes adók kivételése alapját, egyáltalában nem véli elfogadhatónak.

Általában az egyenes adók soha nem nyujta nek helyes mértéket valamely nép vagyoni erejé

ről. Az egyenes adókat ugyanis a törvényhozó kénye szabja meg, mely az állam szükségait gyakran nagyobb mértékben tartja szem előtt, mint az adózók nehezen megbecsülhető fizetési képességét; míg ellenben a közvetett adóknak részesedése, az adózók szükségé mellett, azok akaratától is függ.

S ha a tudomány kétségtelen alapelvei szerint általában nem vétethetnek az egyenes adók mértékül valamely nép fizetési képessége megítélésénél: még kevésbé vétethetik ez adók kivételése; s még kevésbé vétethetnek alapul ez adók a magyar korona országában, hol azok elszetve, önkényesen, a helyzet ismerete nélkül hozattak be.

Ha általában nem a valósággal behajtott, hanem a kivetett adók szolgáltatnának valamely nép adóképesége kulcsát: akkor a hátralékok is az adóképeség jeleül volnának tekinthetők.

S a mi az egyenes adók behozási módját illeti: legyen elég csak legfontosabb adónk, a földadó, történetére hivatkoznunk. Ez adó szabályozása ő Felsége többi országában azon rendeleten alapszik, mely még 1817. decz. 23-án adatott ki. Ha tekintjük azon eljárást, mely az adókataszter behozása körül történt: ha tekintetbe vesszük azon hosszas előkészületeket, melyekkel e behozatal járt, s a melyeknek következtében az 1817-ben elrendelt katasztert Alsó-Ausztriában csak 1834-ben, Felső-Ausztriában, Styriában, Karniolában, Karinthiában és a Tengermentéken 1840-ben, Morvaországban 1851-ben, Szileziában 1852-ben, Csehországban pedig csak 1860 után léptették életbe; ha meggondoljuk, hogy Galiciában még most is az 1789-ben megállapított kulcs szerint vettetik ki a földadó, s Türol külön értékkataszterének eredete szintén a múlt századba nyulik vissza: bizonyára mindenkit meglep az sietség, melylyel a magyar korona országában az 1850. márczius 4-én kelt adóprovisorium életbe lépett, a midőn Magyarországban már 1852-ki november 1-je, Horvátországban 1854-iki május 1-je és Erdélyben 1854-ki nov. 1-je óta azon provisorium szerint vettetik ki az adó.

S azt sem kell felednünk, hogy az ily sietességgel behozott adórendszer az 1849-ki események után, a legnagyobb gazdasági válság és rendszer-változtatás közepett, egyszerre, Magyarországgal éppen nem rokonszenves, az ország körülményeit nem ismerő közegek önkénye szerint, azon hibás véleményben hozott be, hogy Magyarország adóképesége kimeríthetlen.

Az önkény jellemzésére, melyet érintünk, legyen elég egy-két tényt említenünk.

Mielőtt a felvételi munkálatok a magyar korona országában csak meg is kezdettek: az összeg, a melyet ez országokból ki kellett hozni, az ország vagyoni ereje megbecslése után, meg volt alapítva. A midőn a kívánt összeg, az illető közegek törekvése dacára sem volt kiteremtethető: az államreclamatiók rendszere, mely a túlterhelt adózók érdekében is hozott be, valósággal, mint az összes eredmény mutatta, a közterhek emelésére alkalmaztatott. Ha a tiszta jövedelmeket feltüntető táblák nem adták ki a kívánt összeget: addig folytatták az igazításokat, addig változtatták a tényezőket, míg a szám, melyet akartak, végre is kijött.

Említtettük-e, hogy a tiszta jövedelem kiszámításánál a művelési költségek levonása Magyarországon is ugyanazon százalékon történt, mint ő Felsége többi országában, melyek drágább terményeket olcsóbb munkával állítanak elő?

Ez eljárásnak szükségképp az lett eredménye, hogy Magyarország, a földadó tekintetében, ő Felsége többi országaihoz képest, aránytalanul túl van terhelve.

Annál súlyosabb e túlterhelhetés a magyar korona országaira nézve, minél kétségtelenebb tény, hogy a magyar korona országában a föld értéke és jövedelme sokkal csekélyebb, mint ő Felsége többi országában.

Ha a tényleges adásvévisi árakat mellőzzük is, egyetlen fűtő tekintet a két országcsopórt körülményeire, meggyőzhet mindenkit ez állítás valósága felől. (Vége következik.)

KÜLFÖLD.

Florenzából oct. 22-kéről kelezve levelet közöl a „N. Fr. Presse,” mely szerint az nap-jókor reggel a házfalakon sok helyütt ez volt írva: „Olaszok! Tegnap (21.) este óta foly a harc Róma falai között. Ma d. e. 11 órakor: gyülekezett lesz a Signoria téren. — Az olasz hazafiak.” A kijelölt helyen csakugyan nagy néptömeg jött össze, a háromszintű zászló körül, s ezt kiáltozá: Éljen Róma a főváros! Le az idegen intervencióval! Éljen Garibaldi a Capitoliumban. Azután elmentek a nemzeti zászlót elől vive a Rieciardi palota elé, a hova csaknem egyszerre érkezett két zászlóalj gyalogság. A néptömeg a katonaságot megéljenzte s küldöttséget menesztett Ratazzihoz egy felirattal, melyben Rómát kívánja fővárosul. Ratazzi azt izente, hogy a kormány figyelembe veendi a nép hangulatát, s a hivatalos lap ma este közölni fogja nyilatkozatát. Ezen választ nagyon hidegen fogadván a tömeg a Santa-Maria-Novella térre ment, hol a 21. számú házban volt Garibaldi szállva, s megjelenvén az erkélyen, minden ember levette füvegét, s minden száj barsógó éljént kiáltozott, s miután a

tábornok felhívására feltették kalapjukat, Garibaldi illyes beszédet intézett a néphez, melyben azt mondta egyebek közt, miszerint bizton reméli, hogy a római föld az olasz katonaság testvéri segítségével nem sokára meg leend szerezve, s végszávaival figyelembe ajánla a jelenlevőknek, hogy „e pillanatban római testvéreink a pápa poroszálóval küzdenek.” Déltűn 2 órakor külön vonaton utazott el Garibaldi Florenzából két vagy három személy kíséretében, minden akadály nélkül-Folignoba. Az nap este megjelent „Riforma” a következő pár sornyi felhívást közlé: „Olaszok! Rómában torlaszokat csinálnak testvéreink s tegnap este óta verekednek a pápai zsarnokság poroszálóival. Olaszország megvárja tőletek, hogy mindenki teljesítendi köteleességét. Oct. 22-kén, 1867. Garibaldi.”

FRANCZIAORSZÁG. Párisban oct. 20-dikán reggel minden ember azt hitte, hogy a koczka a harc-háboru szellemében van elveto, mert az mindenki előtt tudva levő dolog volt, hogy Toulonban már hozzá fogtak az expedicio csapatok hajóraszállításához. Olaszországból pedig olyan tudósítások érkeztek, melyek azt hirdették, hogy a mint a francia expedicio hadsereg elindittatik Civita-Vecchia felé, a pápai határszelen összevont olasz haderő rögtön átlép a pápai területre és megy Rómát elfoglalni; s még nagyobbban megerősíté a háboru kitörésének hitében a nagy közönséget a „Const.” rendkívül heves cikke, melyben Olaszországot a forradalommal ugyanazonosítja, s tudtára adja ugy az egyiknek, mint a másiknak, miszerint Franciaország nem engedi magát többé áltának kicsufoltatni. Azt is megírta a félhivatalos lap, hogy már minden rendszabály megtétetett e részben. A hivatalos „Moniteur” még 20-kan reggel is mélyen hallgatott. A „Siecle” ellenben hű színekkel festi Franciaország valódi helyzetét. Poroszország tereli — ugymond — Franciaországot az olaszok ellen, nagyon jól tudván, mit cselekednek. Olaszország a keleten üzi aránykodását, ott készítvén számukra a nehézséget és súlyos összehittközéseket; benn az országban pedig még a legszükségesebb szabadságok után kell sovárognunk, — a kenyér megdrágult, az ipar és kereskedelem legnagyobb kereskedelmi központjainkon synlik és a telnek még csak elejéhez közelgetünk. És ezen mostoha időt választssuk egy megbocsáthatlan örülltség elkövetésére, ömagaunk gyöngítésére, vértünk ontására, erkölcsi tekintélyünk csökkentésére és millióink kidobására.” A papi közlönyök illetlen csufolódással fordulnak Olaszország és Ratazzi ellen, a francia kormány nem eléggé gyorsan jár el, az ő felfogásuk szerint.

MOLDAVA-OLÁHORSZÁG. A legközelebbi tudósítások szerint Moldvában nagy elégtelenség uralkodik. A külvonalási törekvés napról napra feltűnőbb lesz, s ha binni lehet maguknak a moldvaiaknak, az unio nem fog sokáig tartani. Az elégtelenséget még inkább növeli az, hogy Románia ama részében rossz termés volt. Ennek folytán a gabona Jassy-ban, hol piacchiány miatt, sokkal olcsóbb a gabona, mint Galaczban, most kétharmaddal drágább.

A kamrák f. hó 29-én ültek össze s mindenki azt várja, hogy azok megragadják a legelső alkalmat a miniszterium megbuktatására. Ha a kamrák szétoszlattatnak, a moldvaiak nem fognak tagokat küldeni az egyesült parlamentbe.

TÖRÖKORSZÁG. A török kormány, ugy látszik, már mindent kész volna tenni a krétaiak méltányos követeléseinek teljesítésére, csak azt az egyet ne kívánák tőle, hogy Candiát megváljon. De a sziget lakói éppen ebbeli kívánságuk mellett maradnak meg legálathatosabban.

Ali basa, noha szabadabb elvt utasításokkal ment a szigetre, mint a milyeneket eddig a török kormány adott, nehezen fog sikerrel visszatérni. Az ideiglenes nemzeti kormány határozottan visszautasít minden ajánlatot, ha az a fölkelők óhajásával nem egyezik.

KÜLÖNFÉLÉK.

— A követválasztás napja tegnapelőtt vastag köddel köszöntött be, s az idő phlegmaticussága kirívó ellentétet képezett a meglevenedett utczákkal, melyeken már jó reggel zászlókkal s „éljen ifj. Kossuth Lajos!” kiáltásokkal járt le s fel a fiatalok, s a hídveleik egy része. Megnyitak az urnák s a veres, fehér, zöld Kossuth s az egyszerű fehér Gyulai-czédulák megkezdtek a vialdalt. A tanácsház udvarán s előtte élénk csoportokban hullámzott a nép egész este 8 óra tájig, midőn már bizonyos lett ifjabb Kossuth Lajos megválasztása, mi a karzatról a színházi közönségnek is értésül adatott. Ezután vig társaság ülte körül a nemzeti szálloda asztalait, hol megválasztott képviselő ifj. Kossuth Lajos mellett megjeleneztetett a haza, Kővári László, Maurer Béla stb., a kik előmozdították ez ügyet. A feleki románok muzsikaszóval behozva Kossuthra szavaztak. A szavazás eredménye következő: Kossuth Lajos kapott 595, Gyulai Pál 323, Kővári László 17, Sámí László 1 és Simon Elek 1 szavazatot. Részt vettek a választásban 1038-an.

— Királyi biztos gróf Péchy Manó ő nagyméltóságát, mint halljuk, a napokban Abonyból Pestre várták, hol részt vesz azon miniszteri értekezleten, mely kizárólag a királyhágonnineni rész ügyeit tárgyalja. Ő nmga az értekezlet végeztével azonnal városunkba indul.

A királyhágbontási és inneni országos büntetőintézetek megvizsgálására, mint halljuk, Csillag László igazságügyminiszteri osztálytanácsos van Tauffer Emil tollvezetével kiküldve.

A Brassóban 6 év óta fennálló vasúti comite folyó hó 21-én ismét összeült, s tárgyalta a brassói kolozsvári és fehérvári vasúti vonalakat; a többség az utóbbi mellett nyilatkozott. 22-kén ugyancsak a tárgyalás egy népszerűbb gyűlés tartott, hol érdekes viták folytak; az eredményről azonban a „Herm. Ztg.“, honnan e hírt veszük, nem értesít.

A pénzügyminisztériumban az összes előadók az országgyűlés elé terjesztendő javaslatok kidolgozásával vannak elfoglalva. Andreaszky osztálytanácsos bélyeg és illeték törvényjavaslaton dolgozik, melyekre nézve gyökeres változtatások vannak tervben.

Ö Felsége a jászvári, leleszi s nagyvárad előfoki egyesített valóságos prépostságok nagyprepostja és főpapjára, hir szerint, Kaczvinsky Győző premontrai rendű áldozárt és kanonokot méltóztatott kinevezni.

A székely alap gyarapítására legújában Bánfi Dániel b. 100 ftal, Teleki Miksa gróf 15 ft, Szentiványi László 10 ft, tötösi Gyulai Albert 2 ft, Felszeghi Samu 2 ft 50 kr, Sándor Samu 2 ft 50 krral járult.

A marhavész honunkban, egy főkor-mányszéki kimutatás szerint, összesen 57 helységet látogatott meg, azonban 20 már megszabadulván tőle, jelenleg 10 törvényhatóság területén 37 helységben uralg. Az eddigi összes marhavészesség 2500—3000 közt áll.

A dohányzókát bizonynyal kedvesen érinti azon mindig jobban szármalyó hir, hogy a magyar pénzügyminisztériumban legközelebb kész lesz a dohányadózás iránti törvényjavaslat. E szerint — ha t. i. a hir való — a termeszto lesz megadóztatva, s a dohánymonopolium egészen mellőzve lesz.

A zágrábi jogakademia igazgatója Muhics tr. folyó hó 5-kén kelt határozatról értesíté a joghallgatókat, melynélfogva minden politikai tüntetéstől tartózkodjanak, ellenkező esetben az akademiáról haladéktalanul távoznok kellvén.

A sajtóvétség miatt elítelt egyéneket egy igazságügyminisztériumi rendelet szerint nem szabad közönséges bűnösökkel egytívé zárni, hanem társadalmi állásuknak és műveltségüknek megfelelő bánásmódban részesítendők és szellemi foglalatosság is megengedő nekik.

A magyar vaspályakölesönre aláírások gyűjtésével, mint a „P. L.“ értesít, a magyar földhitelintézetek kivül, megbízottak az első magyar biztosító is. Eddig pénzintézetek következő nagyobb aláírásairól értesültünk: pesti takarékpénztár 3 millió frank, magyar földhitelintézet 1 millió frank, első magyar biztosító 1 millió frank, Pannónia vizbiztosító 100,000, Securitas 100,000, nagyváradi takarékpénztár 300,000, kassai 300,000, eperjesi 150,000, debreczeni 150,000 frank.

A horvát országgyűlés, mint a „Debatte“ biztosan állítja, folyó évi december 2-kán ismét összehívattik.

A honvédelmi minisztérium vezetője, Gelich osztálytanácsos jelenleg Bécsben van, hol közte s a hadügyminiszter John altábornagy között értekezletek folynak. A „P. L.“ hírei szerint ez értekezletek a jövő évre szükségeltető újonoz illeték mennyiségét illetik, miután a pénzügyi tárgyalások s más fontos törvényhozási munkálatok elintézése lehetetlenné teszi azt, hogy a honvédelmi kérdés még annak idejében megoldatván, a legközelebbi hajtozozás már az új hadszervezési törvény alapján hajtassék végre.

A „Magyar Postaközlöny“-ben olvassuk: A volt rendszer alatt a postakiadók oly számmal szaporodtak, hogy sokaknak állomás sem jutott, s azonfelül olyanok is tettek le a vizsgát, kik az újabb igényeknek éppen nem felelhetnek meg. Ennek folytán, mint halljuk, a felsőbb hatóság úgy határozta, hogy az 1868-dik év elején Magyarországon levő minden postakiadó új vizsga letételére fog felszólítani, s csak azok lesznek alkalmazva, a kik ezen vizsgát jó sikerrel teendik le.

Csernátóni Lajos 200 ftal a magyar írók segélyegylete alapító tagjai sorába lépett.

(Necrolog.) Zagoni báró Szentkereszti Irén, mint fogadott leány, azoni Béli Albert és gyermekei: Tivadar, Gabriella és Gizella, zagoni báró Szentkereszti István és gyermekei: György, Andor, Stefania, Ferencz és Zsigmond, cserneki Dessewffy Klára, Horváth Györgyné, Nándor, Anna, Sándor Albertné, Mihály és József, Pándor Pálné, saját és a többi rokonok nevében mély fájdalommal jelentik forrón szeretett nevelő atyja, bátyjuk és nagybátyjuk sepsi-szentiványi báró Henter József a pápai Piusrend középkeresztos vitézének folyó hó 23-kán estvél 8 órakor, életének 76-dik évében aggkór miatti elgyengülésben történt gyors elhunytát. Az üdvözült földi részei folyó hó 26-kán, délelőtti 10 órakor indittatik a szokott vallásos szertartások megtétele után, Csik-Szent-Imrére, a családi sírboltba, és ott folyó hó 28-kán nyugalomra elhelyeztettek, hallhatatlan lelke üdvéért pedig az engesztelő szent mise áldozat Csik-Szent-Imrén, Kelemenelkén, Bordoson, Véczen és Maros-Vásárhelytől folyó hó 29-kén, végre Egrestől folyó

hó 30-kán, mindentűt délelőtti 10 órakor a Minden-ség Urának bemutatva. Nyugodjanak békében áldott porai!!

(Necrolog.) Ványai Teleki Károly, neje dellő-apáti Somai Judith, maguk és gyermekeik: Sándor és Katalin nevében a legkeserűbb fájdalom hangján jelentik, hogy szeretett fiók s illetőleg testvérök főkor-mányszéki inok Teleki Mátyás, hosszasan tartott sorvadás után f. hó 20-án, élete 29-dik évében a szülői s nővéri ápoló karok között egy boldogabb létbe átszenderült. Az üdvözült földi része folyó hó 23-kán fog M-Derzsén a szülői háztól a sírnak örökre csendes nyugalomába elhelyeztetni. M-Derzsén, october 21-kén, 1867.

Dr. Heiszler J. és Zombori Gedő Sárospatakról aláírási ívet küldenek szét a — kedvező eredmény esetén — novemb. 1-én meginduló „Csallád“ című vallásos irányú, s ismeretterjesztő protestáns heti lapra. Ára egy évre 4 ft 50 kr, félévre 2 ft 30 kr. A felhívás vége így szól: „Ismerve korunk nagy betegségét, a közönyt, kivált vallásos ügyekben, nem előfizetést, hanem csak biztosított aláírást kérünk egyelőre november hó első napjáig, a midőn azután a lap megindítását vagy elmaradását a t. közönségnek tudomására juttatni kötelességünknek tartjuk.“

Mihók Sándor, keresk. minisztr. aligazgató előfizetést hirdet egy a segédhivatalok számára szükséges segédkönyvre. Megjelenen a múlt december első napjaiban. Ára 1 ft, s csakis előfizetés útján szerezhető meg. Ajánljuk hazánk minden rétegi hatóságai, s hivatalnokai figyelmébe.

A pesti kir. egyetem jogi osztályában, a fekete táblán, következő monitorium olvasható: „Sajnosan tapasztaltatik, hogy az egyetemi joghallgatók közt találatnak egyesek, kik annyira megfélemednek magukról, hogy a legbotrányosabb kihágások elkövetésére is képesek. Meg vagyok győződve, hogy azon nyers kisapongásban, mely legközelebb egyetemi jogászok cége alatt követtetett el, az egyetemi joghallgatók közül aránylag igen kevesen vettek részt (oly tethben, melytől a polgárosodásnak legalantabb fokán álló ember is undorral fordul el, egyetemi polgárok kedvet nem lelhetnek), és távol legyen tőlem azon kevésnek vad tettet, az egész joghallgató karnak bűntől róni fel. Mindamellét nem mulasztatom el ezen minden tekintetben igen sajnós eset alkalmából az egyetemi joghallgató urakat — figyelmeztetve a tavalyi tanévben kibocsátott rectori felszólításra is — komolyan inteni, hogy minden hozzájuk nem méltó kihágástól, valamint bármily nemű tünnetésektől, melyek eddigi tapasztalás szerint amugy is rendesen kibágással végződnek, annál inkább óvakodjanak, mivel azon kívül, hogy a polgárilag büntetés alá eső tényekre nézve a köztörvények és hatóságok alatt állanak, melyek az akademiái rendre, ugy az egyetemi tanács által is fegyelmi büntetés alá vonatandók, és a vétkes tett mivoltához képest az ország minden tanítványaiból relegálhatók (kirekeszthetők). Pesten, 1867. évi october 21. Cherny, jogkari dekan.“

Büszörményi sajtópör ügyében a tizes bizottmány 24-én ülést tartott Perzel elnöklete alatt, az igazságügyminiszter és a kir. ügyek igazgatója jelenlétében. A vitakozás a „P. Corr.“ szerint azon eredményre vezetett, hogy Büszörményi perbefogata megengedendő, miután a pör tárgyát képező cikk valóban megjelent a „M. Ujság“-ban és Büszörményi e lapnak valóban felelős szerkesztője. — Egyuttal vitáztak általában a képviselők sérthetlenségének kérdése fölött is.

A „British Association“ az idei nagygyűlésén Dundeeben többi közt hazánkfiától Schwarz Gyulától is olvastattat fel egy angol értekezés a föld belső melegségéről, mely értekezés mellett Sir Charles Lyell, Sir William Thomson, Trof Philips, Prof. Ramsay világhírt geolog, a Dundeei Advertiser“ hivatalos közleményei szerint, szintén felszólaltak; különösen Lyell, ki a British Association arra szólította fel, hogy a Schwarz Gyula által indítványba hozott kutatásokra ezenül évenként tetemes pénzösszeget áldozzon. Végül pedig a gyűlés hazánkfiának buvárlataiért köszönetet szavazott, a mi főleg azért fontos, mert Schwarz Gyula értekezésében a föld belső melegéről oly nézeteket fejteget, melyek egészen eltérnek az eddigi geologiai felfogástól. Megemlítendő még, hogy Schwarz Gyula értekezését — távollétében a nagy angol természethuvar Sir William Thomson személyesen olvasta fel. Ismét tehat egy diadala a magyar tudományosságának.

Nagy-Váradról oct. 24-ről írják: Heti-vásárunk, dacára a kedvező szép időnek, kevés élénkséget mutatott; hoztak ugyan valamit, de azt is tetemesen lezállított ár mellett el kellett adniok, és úgy aztán megvették nagybárra szeszgyárosok; roza 6.50—6.60—6.70, száraz tengeri 5.50—5.80, míg a búza a pesti árához képest mégis jobb áron elkel 9.50. Üzérkedés nagyon csekély, mindenki a legszükségesebbre szorítkozik, felvén, hogy a múlt — ha csakugyan — nyert a nagy árak mellett, most még gyorsabban elfolyhatna keze alatt. Borunk elég lesz, csak hogy nem olyan jó, mint a tavalyi.

A leányrablás Pesten kezd nem nagy újsággá válni. Egy párt még említettünk volt a közelebbi időkben. Legújában egy 14 éves leány s

egy nem igen sokkal idősebb fiatal ember rabolták el egymást.

Gyilkosság Pesten. E hó 22-ére viradóra a Teréz-városban borzasztó gyilkosság történt. A város egyik legelhagyottabb része, a rózsateza volt színhelye a véres esetnek. A Teréz-városban akkor éppen búcsu napja levén, a jó madarak nagyon résen állottak. Közel a vörös kereszt nevű lebhujz három jó kedvű ember ment s három asszonyval találkozott. Az egyik inceskedni kezdett az asszonyokkal, mire más két társa azon vette észre, hogy az inceskedő egyszerre csak összeesik és vergődik. Azt hitték, hogy a guta ütötte meg, föl akarták emelni, de a három asszonyrubas ezekre is rárohant és késsel leszúrta őket. A jagatásra emberek és patrol jött s elfogtak a három közül egyet, ki asszonyrubába öltözött férfi; a más kettő is férfi s azért öltöttek asszonyrubát, hogy régóta folytatott tolvajságukat így szabadabban üzhessék. A megtámadottak közül egy meghalt, kettő pedig veszélyesen meg van sebesítve. Ezek sem valami kifogástalan erkölcsi emberek.

A nagyméltóságú belügyminisztérium szeptember 19-éről 20,087—1867. szám alatt az erdélyi kir. biztos úr ó nagyméltóságához intézett leiratával, a kebli pénztárnoknak 800 ft fizetéssel leendő megválasztását, és kebli előleges költségvetés october havában elkészítését, és a belügyminisztérium jóváhagyása alá terjesztését határozván meg; a nyári hosszas szárazság által éppen october hónapjára halmozódott mezei foglalkozások, n. m. vetés, törökbuza-szedés és különösen a szüret, mely a megyei birtokosoknak legnagyobb jövőbeli forrása, nem engedték a bizottmányi gyűlésnek october havában megtartását, ez okból folyó évi november 15-kére reggeli 9 órára Dicső-Szentmártonban a megyeházához, a kebli pénztárnok s a lemondások által fűresedésbe jött tisztviselők megválasztása, a kebli költségvetés megkésztése, a más kebli ügyek elintézése végett, Küküllőmegye bizottmányi gyűlést ezennel összehívom. Ns. Küküllőmegye főispánjától. D-Szentmárton, october 19-kén 1867.

Gr. Bély. — Nemes Aranyosszék képviselő bizottmánya közelebbi november 11-kén Felvinczen tartandó gyűlésére az 1861-ki t. cz. bizottmányi tagok ezennel hirlapilag is meghivatnak. Eelvincz, october 24-kén, 1867. Ns. Aranyosszék id. főkirálybírája: Béli Gergely.

Nemzeti színház. — Szerdán az „Elkényeztetett férj“ került színre. Kiemelték Pappné és Bercsenyiné lelkes, élénk játékát. Ezt követte „A pajkos diákok“, Geier az Odry kezében volt, ki most is, mint mindig, remekelt benne. A furfangos csizmatáztató, Fleck is elég élénk, talán kissé igen is élénk volt; Kantai Teréz kedves kis Frinket állita előnkbe; a Miskovics Irma érdemlett tapsokat aratott Liza szerepében.

Csütörtökön Belot Adolf Feleki által fordított „Pupos“ című vigjátéka, mulattatott.

Penteen „Lammermoori Lucia“, Donizettinek örök szépségű dalmité, adatolt elég jól, a botrányig tires színházban, mit nem a közönség szép művészet iránti közönyének, mint inkább a szép szüreti napoknak kell feltűnnünk. A czimszerpet Nagyné énekelt, ugy éneke, mint játéka szép volt, s mi kívánni valót sem hagyott fenn, s főként a sikerültébbül nem adhatott örülesi jelenet után háromszoros kihívásban nyilvánult a köztetszés. Odry jelentéken kis szerepében is fel tudott tűnni az első felvonás zárjeleneténél főként oly szépen s annyi melegséggel énekelt, hogy háromszor hivat ki. Reszler ma szintén kedvezőbb színben tűnt fel, s bár hangja gyenge s egykori zengzetességéből sokat veszített, hanem a mi megmaradt, azt ritka ügyességgel tudja érvényesíteni. Ma lett bemutatva „Lord Asthon“ szerepében újonnan szerződöttet baritonistánk Széphegyi Adolf, kinek hangja elég érzes, erőteljes, látszik ugyan még rajta a kezdőnek félénksége és szokatlansága, hanem meg van a főkéllék: a szép hang, mely még szorgalmas mivelést igényel, s hiszszük, hogy dalmítvésztűnknek egy igen hasznos tagjává nöheti ki magát.

Szombaton aztán végtelen ásitások közt érkezett meg a plusquamperfectumból az egykor híres „Deborah.“ Maga is eléggé restelte, de nem tehetett róla; hanem biz arról a közönség sem tehetett. Hajdan nagy gyönyörűségére szolgálhatott az érzékeny szíveknek; de a mai fásult keblek csak egy mulattató jelenetet fedeznek fel benne, s ez az, midőn az utolsó felvonás után a függöny legördül, s tán ezt sem élvezhetjük volna a kellő időben, ha a derék zsidóhölgy határtalan hanghul-lamai időnként el nem sodorgatják a szemekink felt pajzánkodó Morpheuscsókákat. Ime mekkora áldás vala most a nagy hang; s mégis fogadni lehet, hogy állana elő akadékoskodó kritikus, ki Deborah kisasszonynak valamivel sokkal halaványabb hangját is megértette volna.

Vasárnap, 27-dikén, „A Jogászok“ című franczia színjáték adatott, Pallay M. fordítása szerint, eléggé sikerült és összességé előadással. Marton apót Balogh adta, a kedélyes öreg jobb személyesítőt alig találhatott volna Balognál, játéka ez este ment volt minden túlzástól és kiabálástól, mit egy más alkalommal megrovandók valánk. Balogh, ugy látszik, hogy Boér szerepköréit betöltő hasznos egyénisége a szintársulatnak. Genové

vát, a gondos, csak gyereke boldogításán esztendő, azt minden hibái közt is bálványozó anyát Fehérvárné oly sikerülten személyesíté, hogy semmi kívánni valót nem hagyott fenn, Stupa Charan-sont, a lelketlen uszorást, nagy könnyűséggel, tapintatossággal állitá elő, s ügyes comicumával nem egyszer hozta kedélyes hangulath a közönséget; kiemelést érdemel még a Bercsenyi-pár és Prielle, leszámítva azt, hogy ez utóbbi néhol túlerzelgő volt.

KÖZGAZDASÁG.

A takarmány- (burgundi) répa őszi és téli kezeléséről.

Hogy mily áldás a takarmányrépa minden gazdára nézve, erről már majdnem egészen fölösleges szólni; a ki ezt egyszer már természetien kezdé, az ettől nem tud soha többé megválni. Ismerék gazdákat, kik, mivel tavasszal a répamag ritkán kelt, később a sok gyom miatt nagy fáradságot kívánt, elátkozták s megfogadták, hogy többé snhasem természetnek, s mi lett fogadásukból? a következő tavaszon még többet ültettek, mert télen át tapasztalták, minő áldást birtak benne.

Eltéktintve a takarmányrépa hasznának ismeretétől, jelen soraimban egyedül őszi és téli kezelési módjáról kívánok szólni.

A répa kiszedésének ideje akkor áll be, midőn alsó levelei megsárgulnak, ez pedig esik szeptember vége és october elejére. Előbb nem tanácsos szedni, mert elrothad; későbbre halasztani lehetne, ha fagytól nem kellene félni, 2° hiedeg még ugyan kár nélkül kiáll, de a nagyobb hideg a talaj feletti részt megöli, mi ha kiszedés után egészen le nem vágatik, az egésznek rothadását vonná maga után.

A kiszedés jól megázott porhanyós földből kézzel is eszközölhető, de keményeből csak ásóval, igen keményből pedig csak lapított végű vasrudakkal.

Kiszedés után nem igen tanácsos a répat hal-mokban a mezőn hagyni, mert két nagy ellensége van, az egyik a fagy, mely most már sokkal több kárt tesz benne, mint míg a földben volt, másik a mezei tolvajok, kik sepmi mezei terményt nem lopnak inkább, mint a répat, talán azért, mert ezt földbe ássa, legjobban el tudják házaiknál rejtteni. Legtanácsosabb azért a kiszedett répat azonnal haza hordani, pajtában vagy kamarában összehalmozni, s itt lassankint megsárgatni.

A csirázásnál minden levélrészt és mindőn vékony gyökereit jól le kell vágni, különben ezek megrothadván, az egész répat megölik. Ha a répa esős időben szedetik ki, sok föld marad rajta, ezt, a hol csak lehetséges, legjobb lemosni, mivel a levakarás által sok sebet kap, mi ismét rothadást támaszt. El lehet ezt egyébiránt földesen, sárosan is rakni, nem árt az neki semmit, csak hogy ez esetben felhasználás közben kell letisztogatni.

A lecsirázott répat el lehet akár pinczékbe, akár zárt kamarákba rakni; de mivel a legtöbb gazda mind pinczét, mind kamaráját más célra szokja használni, megelőzszik a répa azzal is, ha szabad ég alatt egy, a mennyiséghez mért mély és széles gödörbe rakjuk. A gödört egész szinig megtölthetjük, azután reá zsopot terítünk, s végre 2 láb vastag földréteggel behányjuk. Nem szabad azonban itt kifeledni kigözölges végett egy emberfőnyi nagyságu szelelő nyilást, melyet mindig a halom tetején kell hagyni és szálmával bedugni. Ily szelelő nyilás nagyobb gödörknél több is alkalmazandó, e nélkül a rothadás és pedig az egész mennyiségnek általános elrothadása egy pár hét alatt okvetlenül bekövetkezik. Ugyelni kell az ily gödörknél még arra is, hogy az eső- vagy hóviz bele ne folyhasson, a mi körülcsatornázás által legkönynyebben meggátolható. Hol azonban lehetséges, s hol nagyobb mérvű természet mellett a költséget kifizeti; legeselszerűbb a répagödörök felé szálmátetöt rakatni. Ily fedél alatti gödörknél a jól megérett, de meg nem fagyott répa eláll ujévig is; pedig ha nagy áldás ez télen, bizonyára nyáron sem megvetendő takarmány.

A takarmányrépa leginkább fejős tehéneknek és anyajuhoknak való, de jó táplálékot nyújt minden szarvasmarhának, sőt a lovaknak is, különösen a növendék-csikóknak.

A lőnevelésnél eddig az volt a legnagyobb baj, hogy ha a csikók abrakot nem kaptak, elsatnyultak, ha pedig több abrakot kaptak, többet megettek, mire használhatókká lettek, mint a mit értek; a répával való táplálás mellett pedig a csikó szép, karcsu, egészséges s gyorsan növekedik. Pedig hol van olcsóbb abrak, vagy csak valamire való takarmány is, mint a répa? Egy ezer öles holdnak hasznabére 10 ft, terem rajta közép terméssel 150 mázsa répa, ezzel 5 darab két éves csikó kelletén tul beéri. Törve a sertések is kedvelik, és ha egy kevés darával keverjük, meg is hisznek tőle.

Csiráját és levelét, ha azonnal mind fel nem etethetjük, el lehet ázni gödörkbe, jól letaposva s földdel betakarva, több hétig épen eláll. Némelyek az így elrakott levelet be is sózzák, ez azonban felesleges pazarlás, miután valamint a répában, ugy ennek levelében is oly sok só van, miszerint az ezekkel való táplálás alatt az állat még nézni sem szeret a sóra.

Szóval, a ki gazdaságához képest elegendő répat termeszti, s az itt leírt úszó és téli kezelési módot megtartja, annak legkisebb oka sincs barmai kitéleltetésén aggódni.
(F. G.)

— Kenderszárító és tisztító gyárak. Bácskában. Jóllehet az idej vizáradások által a kendertermésben kár történt, az eddig szokásban lévő, légen szárító és kézzel elkészítő rendszer még sem felel meg a szükségnek, mintán a külföld részéről történt nagy számú megrendelések cél szerűbb és gyorsabb eljárást igényelnek, mely okból az alvidéken most nagy tevékenységet fejtenek ki kenderszárító és tisztító gyárak építésében. E gyárakban ugyanis a kender gőz által szárítatik és forgató gépek által tisztítatik. Az ily módon elkészített kender nagy keresettségnek örvend a külföldön és 2—3%-kal jobban fizetetik, mint a kézzel elkészített és légen szárított. Az apatini gyár, mely a múlt évben épült, nem képes minden megrendelést teljesíteni, a mi által kitűnt új gyárak építésének szüksége. Ez okból most Eszéken és

alsó Bácskában több helyen ilyen gyárakat építenek és biztosan jól lehet tenni, hogy a jó minőségű kendertermelésnek gyarapodásával arányban, a külföldi kereslet is növekedni fog.

UJ POSTA.

— Páris, oct. 26. A mai „Moniteur” írja: Az újabb kísérletek tekintetéből, melyeket forradalmiak tettek, hogy a pápai területre betörjenek, a császár visszavonta azon rendeletet, mely a Toulonban összpontosított csapatok hajózárszállását fel függeszté. A garibaldisták kísérletei, hogy Rómában felkelést szervezzenek, meghiusultak. Ennek dacára Garibaldi 4000 önkéntes élén Monte Rotonde irányában Róma felé tart.

— Páris, oct. 26. A tegnapi „Etendard” jelenti: Itt azt híresztelik, hogy Cialdini a miniszterium alakításáról lemondott, s a királynak azt tanácsolta, miszerint a miniszteriumot a baloldaliakból alakítsa, melyben Crispi és Mordini részt vennének.

— Róma, oct. 25. A pápai csapatok a felkelőket, kiket Acerbi vezérelt, Viterlo felé visszaverték.

— Turin, oct. 25. Garibaldi megverte a pápai csapatokat Monterotondo mellett, s három ágyút elfoglalt.

— Toulon, oct. 26. A páncézl fregatteraj ma elindult, ezt folyvást követik csapatokkal meg rakott hajók. A fegyverkezés egyre folyik.

Távirati tudósítás a bécsi borszeről.

Oct. 28-kán: 5% Metaliques 100 frt 56.20. 5% Nemzeti kölesön 100 frt 65.10. Kamat 57.80. 1860. Kölesön 81.60. Bankrészevény 676.—. Hitelintézeti részevény 200 frt 176.80. London 10 ft st. 100 frt 23 1/2 kr 124.30. Ezüst 122.—. Cs. királyi arany 5.94 1/2.

Oct. 25-kén: Földtehermentesi kötvény Magyarország 68.75. Efdélyi 63.75.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DÁNIEL.

Nyiltér. *)

A nagyméltóságú magyar kir. miniszterium által engedélyezett, két millió forintnyi alapítványi tőkére fektetett magyar életbiztosító-bank.

Haza.

Erdélyországi felügyelőjével Jekel Gyula urat nevezte ki, kinek feladata: az ügyöskeg szervezése és ezek feletti felügyelet gyakorolhatása iránt teendő körutazásai alkalmával a t. cz. közönséget a társaság intézményeivel megismertetni, miért is az ország minden hatóságai teljes tisztelettel fölkérnek, ezen tisztunket az emberiségnek szolgáló hazai intézetünk érdekei elősegítésére ezé-
ezőző törekvéseiben kegyes pártfogásukkal szerencsétleníteni.

Pestén, 1867. szept. 28-kán.

az igazgatóság.

*) Az e téren megjelenő cikkekért egyáltalában nem vállal magára felelősséget a szerk.

(350) Magy. kir. vasutépítészeti igazgatóság.

Pályázat

a magy. kir. közmunka és közlekedési miniszterium határozata következtében a nagyvárad-kolozsvári

vasut építéséhez szükségelt mintegy

254,000 vám-mázsa vasuti sín

és

18,000 vám-mázsa sín-kapcsoló vas

szállítására pályázat nyitattik.

A rajzok, szállítási feltételek, és szerződési minták az alólírt igazgatóságnál Pesten, fönt 9-ik szám alatt f. é. November 1-jétől egész 20-ikáig megtekinthetők.

Ajánlmányok az egész mennyiségre szintugy, mint ennek egy részére elfogadtatnak. A bepecsételt, 50 kros bélyeggel, s a zámborítékon a vállalkozó czégével kö-
vetkező jelzéssel:

„Ajánlmány vasuti sinek, illetőleg sín kapcsoló vasak szállítására.”

továbbá ellátott ajánlmányokat f. é. November 25-ikéig bezárólag elfogad a PEST, 1867-ik évi October 23-ikán.

Magy. kir. vasutépítészeti igazgatóság.

(351) Magy. kir. vasutépítészeti igazgatóság.

Pályázat

a magy. kir. közmunka és közlekedési miniszterium határozata következtében a nagyvárad-kolozsvári

vasut építéséhez szükségelt

25,500 darab szélső-

151,300 „ közbenső- és

10,500 folyómeter kerülőkhöz való

talpfa

szállítására pályázat nyitattik.

A szerződési mintázat:

Pesten: fönt 9-dik szám alatt az alólírt igazgatóságnál,

Nagyváradon: Gunesch felügyelő urnál,

Feketetón: Hegyi osztálymérnök urnál,

Bánffy-Hunyadon: Nagy László osztálymérnök urnál,

Kolozsvárott: Nagy János osztálymérnök urnál f. é. November 1-jétől

15-ikéig megtekinthetők.

Ajánlmányok az egész mennyiségre szintugy, mint ennek egy részére elfogadtatnak.

A bepecsételt, 50 kros bélyeggel, s a borítékon a vállalkozó nevével és kö-
vetkező jelzéssel:

„Ajánlmány vasuti talpfák szállítására.”

ellátott ajánlmányokat bezárólag f. é. November 16-ikáig fogadtatnak el az alólírt igazgatóságnál.

PEST, 1867-ik évi October-hó 23-ikán.

A magy. kir. vasutépítészeti igazgatóság.

(353)

Friss liptai turó!

továbbá, mindennemű sajtok, déli gyümölcsök, ananász, olasz gesztenye, finum-Rum, valódi orosz-Theák, friss nanti Sardinák, ANGOL CREAM SAUCOK.

Magyar-, francia és angol mustár, magyar- és fran-
czia pezsgők és egyébféle asztali-borok.

Cukor-, kávé-, liszt- és mindég friss élelmiszer kaphatók:

SOMLYAI LÁSZLÓnál Kolozsvárt.

(345)

Uj kereskedés!

KARVÁZY GYULA

ajánlja a nagy érdemű közönségnek a főpiacz 456-dik szám alatt,
(a gróf Teleki Domokos ur házában)

nyitott

fűszer-, festék- és liszt- üzletét.

Cikkeivel: kiváltképpen cukor, kávé és liszttel jutányos árért szolgál s igazságos és pontos kezelést biztosít.

(312)

POPP J. G.

ANATHERIN-SZÁJVIZE.

Valamely különlegesség eredménye, ha ezt bár mekkora fáradsággal s költséggel is lehetett elérni, bizonyos iparvagoknak mindig kényelmes eszközül szolgál a közönség megcsalására, midőn hasonló vagy épen egyhangú név alatt rossz czikket olcsó árért ajánlanak.

Fogorvos POPP J. G. Anatherin-Szájvize, Bécsben, Stadt, Bognergasse 2. amely 20 év óta bel- és külföldön a legjobb ilyenféle szájvizeknek van elismerve, oly különlegesség, melynek nevét felhasználják, hogy a közönségnek legalább azon részét vezessék tévútra, a mely látszólag olcsó ár által magát megvesztegetetni s kísérlettelre csábítani engedi. Mindenesetre elég egy ily kísérlet, hogy meggyőződjék az ember, miszerint 40 kr-ért valamely festett zagyvalékot igen, de nem a hírneves POPP-féle Anatherin-Szájvizet lehet kapni, a mely még ma is, mint ezelőtt 20 évvel üveg száma 1 ft 40 kr. s úgy ritka mint drága tartamrészénél fogva, melyek vegyítése, dacára minden vegytani kísérleteknek, még mindig a felaláló egyedüli titka, olcsóbban elő nem állítható.

E hirdetmény czélja megóvni a t. cz. közönséget

csalástól

A POPP-féle Anatherin-Szájviz újabb hozzáadás következtében, mely magát fényesen igazolta, 1864 óta ismét 15 évre ön kiváltságos s az üveg és ártúgy minta- és bélyeg- védelme által, külsőleg is e czím alatt:

cs. kir. legf. szab. ú. j. Anatherin-Szájviz

(K. k. a. p. n. v. Anatherin-Mundwasser)

Könnyen fölismerhetők. Valóli minőségben csak alólírt kiváltság-tulajdonosnál vagy az időnként közléteendő megrendelési helyeken Bécsben, a vidéken és a külföldön kapható.

POPP J. G.

fogorvos, Stadt, Bognergasse Nro. 2.

BIZOMÁNYOSOK:

Kolozsvárt: WOLFF J., Dr. HINCZ Gy. és ENGEL J. gyógyszer-
tárban. Torón: Wolff gyógyszer. Szegeden: Müller gyógyszer. Zóhrer, Steiner. Brassóban: Fabick
gyógysz. Jekelius gyógyszer. G. Antal és C. Károly-Fehérvárról: Sander gyógyszer. Segesvárról:
Misselbacher és Deutsch, Dánián D. Beszterczén: Dietrich és Fleischer. Délszen: Krémer Sám-
uel. Dévén: Bosniaki és Gergely. Medgyesen: Folbert gyógyszer. Nagy-Ényeden: Oberth J. gyógyszer.
M. Váradhelyt: Fogarasi D. és Bucher. Szászváradon: Leonhardt, Büchler. Szász-Régenben: Trau-
gott és Wachner. Zilahon: Weiss gyógyszer. Sz.-Somlyón: R. Tarsa Ign. Kézd-Vásárhelyt: Nagy
Jakab. Büszörvényben: Lányi J. gyógyszerész. Nagy-Bányán: Papp gyógyszer. N.-Károlyban:
Jellinek gyógyszer. Nyíregyházán: Bertalan gyógyszerésznél. Sanyér-Váralján: Gerber gyógyszer.

(349)

Fóly és Hutflesz

szállítmány-, bizomány-, váltó- és pénzbehajtó üzlete

(Kolozsvárt, főtér b. Bánffy Albert-ház)

folytonosan vásárol mindenféle arany- ezüst pénzeket, ma-
gyar és osztrák állampapírt, továbbá szelvényeket a legjutá-
nyosabb feltételek mellett, valamint leszámítol borsképes váltó-
kat és árul jutányos árban mindenféle igérvényeket.

(270)

Ovás!!

már 35 év óta a legjobb hitelnek örvendő a jeles tulajdonságai miatt nagyon híres

Fernolendt Ferencz-féle

bécsi- vitriol nélküli csizma fénymáz,

és ezért bel- és külföldön ezen készítmény általánosan elismert jelességéért többen (és ezek közt volt könyvezetöm, ki magát Fernolendt Ferencz öccsének nevez) azon meggondolatlan eszmére jöttek, hogy magokat idegen tollakkal felkísírtve „bécsi fénymáz” néven az enyémhez hasonló vignetle alatt egy sokkal rosszabb készítményt terjesztesszenek. Azért én

FERNOLENDT ISTVÁN

hirdetem és tudatom, hogy még nagybátyám életében 22 évig vezettem a gyártást, kezelést, és hogy boldogult bátyámmal Fernolendt Ferencznek egyetlen és törvényes örököse én vagyok, és mint ilyen egyedül bírom a „bécsi fénymáz” gyártásának titkát, mely fénymáz nem szárad, hanem jósága mellett 4—5 évig egyenlő lágyan és frissen megmarad. Ennek fogva intem a nagy érdemű közönséget és t. kereskedő urakat ismételve és különösen, miszerint nem engedjék magokat csalók-
tól rossz készítménnyel, rászedetni valamint a börtörz vegyítékekkel bemázoltatni.

Az én törvényes bejegyzett czégem

Fernolendt István, Fernolendt Ferencz unokaöccse.

Gyárom van: Bécs, Landstrasse Hauptstrasse Nro 74.

Gyári-raktárom: ezelőtt Grünangergasse Nro 8. most Stadt Schulerstrasse Nro 21.

Bécs, aug. 1. 1867.

FERNOLENDT ISTVÁN.

(348)

Csöd

tanítói állomásra.

Brassó mellett Csernátfa filiájá-
ban, Türkösben megürülve a má-
sodtanítói, 260 frt évi jövedelemmel

összekapcsolt állomás, ujra bétöltendő.
Kik tehát ezen ágost. hitv. állomásra
concurrálni kívának, jelentsék mago-
kat kérelmeik s bizonyítványaikkal f.
év november 17-ig az illető præs-
byterium elnökénél Csernátfaluban.

(273)

12 éremmel kitüntetett 1867. Páris. Ezüst érem.

ANDES és FROEBE

Gőz- firniss- lack- festék és mastie-gyára Bécsben,

ajánlja elismert kintű jószágú copal szekér és butor-lackját, bernstein és amar-firnissét, siccati, dörzsölt olaj-festékét és padlázat lackját a legolcsóbb árakon.

Nyomdai festékek,

gépek és sajtók számára.

Gyár: Sinnering 334.

Mastie,

általánosan ismert készítmény.

Raktár: Bécs, Bäckerstrasse 10.

(1-*)

LIPCSÉBEN

megjelent:

6-ik kiadás,

182 oldal.

Ára

csak

1 frt.

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak bér-

mentes be-

küldése

mellett, e mű

mindenkinek

megküldetik,

de posta után

vétel mellett nem

Továbbá:

1 frt.

30 kr.

nak